

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEĽ

číslo 77

SEJDEME SE V KERSKU POČTYŘIADVACÁTÉ

Domácí úkoly Zuzany Maléřové a Evy Leinweberové

V sobotu 20. května se uskuteční již dvacátý čtvrtý ročník setkání Hrabalovo Kersko. Účastníky čeká pěkný program, ale oproti minulosti částečné změny.

Dopolední procházka Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád bude pojatá nově – role průvodce „Procházky Kerskem nejen s Hrabalem“ se ujme Pavel Fojtík z Polabského muzea Poděbrady. Trasa povede kolem Hájenky na Nymburačku, tvrz Kří, ke Krásné Pepině, Branaldově chatě, zastaví se Na Kostelíku, u menhiru, v otevřené Hrabalově chatě a dál k Alberonu, na Slatinnou louku, Svatojosefskému prameni.

Odpolední program na zahradě Lesního ateliéru Kuba, v němž jsou připraveny výstavy Život a dílo Bohumila Hrabala a Kreslené džbánky slavných, tradičně zahájí hned po poledni kapela ToJo Band. Jako hosté vystoupí Jiří Schmitzer s kytarou, divadelní spolek Hálek zahraje úryvek z Ostře sledovaných vlaků – roli výpravčího Hubičky si „střihne“ každoroční účastník setkání Pavel Nový. Zuzana Maléřová přizvala do kerských Domácích úkolů z pilnosti herečku Evu Leinweberovou a svou dceru – zpěvačku Alžbětu Bohdanovou. Na Naďu Urbánkovou zavzpomíná její dcera zpěvačka Jana Fabiánová a Jakub Hübner zapívá píseň Závídím. Všechny hosty, jak jinak, vyzpovídá osvědčený Vítek Špinka.

Bude uděleno ocenění Zlatý Cassius.

Postaráno bude o občerstvení včetně Postřizinského piva, dobrou náladu a, doufejme, že i o pěkné počasí.

JAK SE ZRODIL HRABALŮV TEXT „ZPRÁVA“

Za vším stál Václav Kořínek

Na začátku 70. let minulého století přišel nymburský patriot a amatérský historik Václav Kořínek s myšlenkou oslavit v roce 1975 sedmísté výročí založení města Nymburka. Oslovil několik svých přátel, především z uměleckých kruhů, o nichž věděl, že by k takovému výročí mohli svým podílem přispět. Jako první to byli spisovatel Bohumil Hrabal, malíř Hanuš Bohman, herec a režisér Miroslav Macháček, spisovatel František Rachlík, dramatik a režisér místního divadelního spolku Hálek Jan Paulů,

muzejník a národopisec Svatopluk Šebek a ředitel Vlastivědného muzea v Nymburce Jiří Novák. To bylo někdy v polovině roku 1971.

Následovalo několik schůzek, při nichž každý ze zúčastněných přicházel se svými nápady.

Jak mi později řekl Václav Kořínek, Bohumil Hrabal slíbil napsat „nymburskou knihu“. Nejprve ovšem sepsal text nazvaný „Zpráva“, který na jednom z dalších setkání, pravděpodobně ještě ne úplný, pře-

četl nymburským přátelům, a později, už dokončený, i stolní společnosti v pivnici v Kodaňské ulici.

„Zpráva“ je literárním zpracováním Hrabalových nápadů, co všechno by měly oslavy zahrnovat, je v nich ovšem cítit ostrý hrot satiry vůči všemu negativnímu, co se v Nymburce dělo a co jemu, jenž Nymburk nesmírně miloval, způsobovalo šrámy na duši. Zároveň je text svědectvím o hlubokých Hrabalových znalostech historie města.

Zpráva přednesená v Klubu přátel města Nymburka, pivnice nymburského piva v Kodaňské ulici v Praze

Pánové, dovoďte mi, abych tlumočil, a tedy podal Studii k Projektu oslav 700 let trvání města Nymburka, zprávu, kterou zpracovala muzejní rada Vlastivědného muzea v Nymburce, zprávu, kterou podávám ve funkci tajemníka pro řečené oslavy. My, kteří máme trvalý vztah k městu, víme, že náš vztah je romantický a těžce neseme všechno to, co drásá naše město, všechno, co se v něm děje, jako by se dělo i s námi, buldozery nám lžicemi drásají naši hrud', to naše staré náměstí, jeřáby a páky a traktory vyrvávají nám z čelistí hřbitovů sice staré, ale krásné pomníky, jediné dokumenty toho, že jsme kdysi byli mladí, neznámá ručka, která ukradla z kostelíčku na hřbitově svatého Jiří obrazy Kramolínovy, jako by nám vytrhla kus pohrudnice, celý jižní trakt náměstí již byl anebo bude strhnout, není to to samé, jako by nám, starým milovníkům historických památek vytrhli najednou ne všechny zuby, ale obě sanice, rozbourání barokních stavení barvirny pod mostem, není to to samé, jako bychom přišli o žlučník? Jako by nestačilo to, že konšelé a purkmistrové ještě za Rakouska dali strhnout všechny krásné brány, že požár v roce 1838 stačil spálit a poničit osmdesát dva domů na náměstí a v okolí, takže o té době Nymburk ztratil svoje štíty, ty, co a čím se chlubí Telč a Slavonice? Copak bylo málo, že vyhořel kostel, když měšťan stříleje vrabce luntem jako křesadlem vyrazil jiskru, která zapálila krov? Copak bylo málo, že to krásné barokní stavení na náměstí na východní straně bylo rozbouráno v minulém století, dům, ve kterém bydlela Eliška Přemyslovna? Copak je málo ztráta renesanční lékárny taky na náměstí? A kde je kašna? A kde je morový sloup se svými růžemi a zábradlím? A přesto tady stojím jako Jeremiáš nad hořícím Jeruzalémem, přesto ještě nacházím a nacházíme sílu, sílu, která je možná našim zoufalstvím, že jsme ochotni se zúčastnit slavnosti oslav „700 let trvání města Nymburka“, města, kterým probíhal ten samý osud jako celým královstvím a císařstvím a republikami. Vážení, dovoluji si přes to všechno, co jsem řekl, přes to všechno, co by mělo mi říct: už dost těch devastací, už dost navždycky, protože to, co se s městem dneska děje, není krásné, a jak je vidět, není toho ještě dost, přesto si dovoluji podati tady návrh zásad a pojetí akce, jak organizovat jubileum pro samotnou oslavu, i když asi důvod k slávě nebude žádný anebo malinký, přesto si dovolím přednést představu oslav ne jen pro oslavy jako takové, ale pro jejich vysoký politický úkol, totiž, nebojme se, pánové, i my, kteří stěžujeme slavnou historickou minulost, nebojme se toho, a tedy dejme průchod rozhodně a směle aktivitě a dejme těmto oslavám města Nymburka do pohybu zvýšenou společenskou a ekonomickou aktivitu občanstva! I když skoro všechny ulice města jsou rozkopané, i když potrubní

příkopy jsou ještě nezasypané, i když dlažební kostičky se umně nezasazují ozdobně do vějířů a meandrů z těch jasných důvodů, že nevíme, kdo ještě městské ulice všechno bude kopat a co v zemi se ještě bude hledat anebo do země dávat, přesto si vám dovoluji nabídnout k oslavám města Nymburka,

ci a soutěživost v návrzích, dát do jubilea „700 let města Nymburka“ maximální vtip a iniciátorům podmínky a vskutku široké uplatnění. Pánové, při této příležitosti připomínám, že to nejkrásnější, co město má, jsou jeho gotické valy, Valy Velké a Malé, že však oboje Valy jsou stokami, smrdutými

Nymburk v perokresbě Karla Urbánka

„700 let jeho trvání“, abychom organizovali nejméně čtyřletou cílevědomou a intenzivní přípravu a vytkli si tak harmonicky sladěné cíle, a sice: výstavbu města a výstavnost vůbec, za druhé vyspělou kulturu a její využití, podporu podnikání a ekonomické dopady podnikavosti, pokus o navázání a vytvoření další tradice, zkrátka to, co všechno má co dělat s vysokou úrovní občanů našeho města, i když toto město v současné situaci vypadá tak, jako by jim včera prošla veliká vichřice nebo bitva, přes to všechno my, kteří milujeme Nymburk a nacházíme pořád v něm krásná zákoutí, že se nám lijou slzy z očí, přes to všechno, že to poetické odchází, přesto navrhujeme, abychom do iniciativy „Nymburk 700 let“ zapojili všechny společenské organizace ve městě, rozhodující závody a ústavy a školy ve městě, maximální počet občanů a mládeže a tak považovat všechny dílčí akce slavného jubilea jako součást jednoho komplexního pojetí, které bude zajištěno jednotným výtvarným a uměleckým pojetím a všechno koncipovat jednotnou ideovou náplní a tak dát plnou šíři uplatnění nejen odborníkům, ale i připomínkám z řad občanstva a vyvolat tak v tomto směru připomínkovou ak-

kanály, ve kterých se plouží bahno a zbytek splašek a krysy, přátelé, použijme slavnosti 700 let města Nymburka i k tomu, aby Valy byly čisté, přivezme k nim sací bagry a ať zase v Malých i Velkých Valech proudí voda oplývající rybkami a rybami, a nebojme se honorovat náročnější úkoly, a zainteresujeme organizátory těchto a podobných akcí, v maximální míře uplatňujeme soutěživost a dotujeme ji premiemi, popřípadě podporujeme iniciativu a prosazování původních nápadů cestou bodování nebo loterií! A i když většina domů v ulici Růžové neboli Jízdecké, i když většina fasád v ulici Hradební či Dlouhé ulici vypadá tak, jako by tam před každým domkem vybuchl ruční granát, někde i celý povoz granátů, přesto my, zástupci muzeálního spolku, jenom proto, že milujeme město a vidíme v něm stavby a události, které nejen že nikdo nevidí, ale které nikdo neviděl a které se nestaly, a my je ve své fantazii vidíme, tak dovoluji nám, abychom svoji metodu vidění přinesli i na toto město a v rámci jubilea hodnoty trvalé ceny, ať už úpravou města, zástavbou náměstí, úpravou parků a dalšími výsadbami stromoví a zeleně, jako výstavbu socialistického životního prostředí a využití

stávajících památek a zajištění i památek, které teprve budou. Uvádíme několik možných příkladů iniciativy nového nymburského člověka. Co radosti poskytne občanům a dětem ekonomické a společenské využití nymburského Ostrova při zachování jeho chráněnosti! Jaká to bude měšťanská hrdost, když pod záminkou oslav „Nymburk 700 let“ obnovíme slávu a účelnost pěstování některých nymburských plodin, jako melounů, hrušek a griotky! S jakým potěšením se budeme procházet ulicemi, když dáme do chodu maximální výsadbu stromoví a zeleně do našich tříd a parků, co to bude za radování, až ekonomicky a společensky využijeme prostory pod hradbami, při současném zpřístupňování těchto tras z hlediska turistického a oddychového. A nebojme se říci si to otevřeně! Všichni Nymburáci budou na to hrdí a nezaleknou se ani generální opravy a úpravy domovních fasád, nebudou se ostýchat prodávat a kupovat nymburské suvenýry, účinnou rukou přispějí na obnově specialit nymburské kuchyně, ať už to budou obnovy a vybudování nových Starých rybáren či stavba speciálních vináren ovocných polabských vín „U Elišky Přemyslovny“. Proto dáváme i návrh pokusit se vybudovat a zabudovat novou vlastnost nymburského občana: od zametení prahů k tvořivému sousedství a socialistickému občanství.

Jak jsem se doslechl, ztratil se krásný obraz Hellichův, představující sv. Jana jako almužníka a dva zvonky z kaple sv. Jana Nepomuckého, abyste věděli, to je část bývalého dominikánského kláštera chrámu P. Marie, z kterého je dnešní divadlo, bývalá radnice a spořitelna, obrazy jsou pryč, avšak i když mne srdce bolí, přesto navrhuji, aby se zřídila Komise pro oslavy 700 let trvání města Nymburka, a to při městském národním výboru a komise na úrovni odboru. Dále založit Klub rodáků a přátel Nymburka se sídlem v Praze za účelem prosazování a získávání konexí. Pokud se týče komise 700 let Nymburka, navrhuje, aby komise se skládala z předsedy, tajemníka komise, a vedoucích pracovní skupiny odborné a poradenské, pracovní skupiny organizační, skupiny pořadatelské, skupiny programové, a pracovní skupiny koordinační, dále pak při jednotlivých odborech městského národního výboru vyčlenit po jednom zástupci z každé komise do komise 700 let Nymburka, dále doporučit, aby v této komisi byli členové těchto organizací: Okresní národní výbor Nymburk, Klub revolučního odborového hnutí dopravy, Okresní výbor svazu mládeže, Okresní výbor českého tiskového odboru, Okresního výboru Svazarmu, Klub rodáků a přátel Nymburka, Komise cestovního ruchu při Okresním národním výboru, Spolek Přemysl, Spolek filatelistů! Pánové, už v minulosti a z minulosti se učíme, víme, jak krásné je pracovat více spolu na práci společné, prosím, sbor dobrovolných hasičů byl založen roku 1874, jeho knihovna měla 142 svazků, ženský čtenářský spolek Lada byl založen 1872, jako kroužek nadšených dívek, které četbou si mají vzdělávat ducha a jemněji mysl po starostech denního života četbou ušlechtilou a krásnou, a spolek shledal po třech letech, že je sám, tak sbor dobrovolných hasičů se nabídnul, dal svoji

knihovnu ke knihovně spolku Lada a do vínku dívkám svěřil tři stříkačky a šedesát sedm městských hydrantů, dva dvoukolové dopravní vozy a deset hákových žebříků a jeden žebřík posunovací, a hadic 700 metrů, dvoukolový vůz s náčiním bouracím a jednu smykací záchrannou plachtu, dva exinktéry, dva minimaxy a třicet úplných výbrojů pro mužstvo, a spolek Lada dal jen 3 392 svazků knížek, a družbou vznikl spolek, a něco podobného mi tane na mysli, když v noci sestavuji Komisi pro oslavy 700 let trvání města Nymburka, proto přidejme a doporučme, aby závody a ústavy se účastnily v naší Komisi, mám na mysli: železniční uzel Československých státních drah, Čedok a Ráj, Jednotu a knihovnu, gymnázium a Vlastivědné muzeum, Komunální služby města a Frutu, Zemědělské sdružení a Kovopodnik, Okresní stavební podnik a Okresní průmyslový podnik, a nejen to! Postupně vytvořme aktiv občanů nadšených pro tuto občanskou službu svému městu a těm občanům říkájme a dejme jim plakety a standarty a odznaky občanů aktivistů neboli Jubilantů, ne hodně, ale asi tak kolem počtu 250 a sestavit je tak, aby jejich aktivita vyvrcholila a byla k dispozici do konce roku 1974, tedy rok před jubileem.

Nejvíce mne ale bolí poslední práva, že Malé Valy mají být zasypány! Že stará synagoga nebude naším útlukem, že Pragoděv, Pickárna bývalá, má zájem na stavení v Eliščině třídě, že muzeum zatím má být ve starém děkanství. A přesto už myslím, a tady dávám plán, kterak tohoto roku se zřídí komise „700 let Nymburka“ pro oslavy jubilea, už letos chci vytyčit a sestavit generální plán a postup, už nyní musíme myslet na základní dlouhodobé dispozice pro výstavbu a obchod a pohostinství, a nejen to, já myslím a tady dávám návrh, že o rok později sestavíme prováděcí plán a projednání generálního a prováděcího plánu s příslušnými orgány, organizacemi, podniky a ústavy, už teď chceme organizovat kolektiv aktivu „Nymburk 700 let“, už dlouhodobě expozice průmyslové, to je ZOM a ČSD, Pragoděv a Fruta, expozice muzejní, historické jádro Severozápadní dráhy, expozice galerijní, tj. obrazové a kulturně historické, už nyní musíme myslet na rozpočet a zajištění financí, už teď je skoro pozdě udělat koncepci pro galerie a vyhlášení soutěží pro výtvarná pojetí jubilea, už teď mluvím o prodloužení ohledně vyhlášení podmínek pro soutěže literární a hudební, už dneska je skoro pozdě zajistit

Bohumil Hrabal na procházce s přáteli ve Vodárenské uličce

režijní pojetí jubilejních oslav, vlastně minulý měsíc jsme už měli zajistit práce ohledně publikací, emblémů a raznic. Avšak není pozdě, kde ruka k ruce se vine, proto ode dneška za dva a půl roku musíme zahájit přípravu libret na výstavu slavného jubilea, v té samé době již autoři musejí mít zadány svoje texty publikací, v té samé době už musí být uvedena v život základní koncepce pěveckých, divadelních a sportovních soutěží, to ani nemluvíme o zajištění obsazení a činnosti organizačních kolektivů v Komisi 700 let Nymburka a fungování aktivu „Nymburk 700 let“! A musejí se už skoro prodávat suvenýry, a když ne prodávat, tak už být na skladě, a když ještě ne na skladě, tak poslední sady se musejí vyrábět, odznaky, pamětní mince, tisknout poštovní známky a dělat kachlíky a pamětní pečeti! Moje srdce Nymburáka už se chvěje rozkoší, jak toho času už tady budeme mít před sebou na stole návrhy výtvarných soutěží a plakáty a nálepky, už si budeme moci přečíst a poslechnout nymburskou jubilejní znělku, už budeme vědět, kde se budeme dívat na fotosoutěž „Díváme se na Nymburk“, na filmařskou soutěž „Nymburk kamerou amatérů“, už se pokocháme literárním motivem „Nymburk poetický“, ať to bude povídkou nebo básní o Nymburku. Mýlil by se každý, že tohle by stačilo rozletu našich plánů, našeho muzeálního snažení! Již jsme vypracovali, jakým způsobem ode dneška za tři roky budeme pracovat z měsíce na měsíc, z týdne na týden a pak ze dne na den v detailním zajišťování prováděcího plánu oslav 700 let Nymburka, to už bude v plném proudu, proto za rok už začnou oslavy jubilea, tedy včas nacvičovat a zajišťovat alegorické scény a obrazy na traktorech a na nákladních

autech a valnicích, technicky musí být vybudována expozice „Historické jádro severozápadní dráhy“ v domech 405 a 406, už musí být technicky vybudována nová historicko muzejní expozice v synagoze, už musí být propracována všechna libreta a scénáře muzejních jubilejních oslav a výstav, už musí se dokončovat zajištění kalendářového harmonogramu jubilea, už musí být objednána televize a rozhlas, už musí být postupně zapojeno občanstvo do organizace příprav, už musí být nakoupena vlajková a transparentní výzdoba jubilejního roku, už musí skončit organizace květinové, popřípadě keřové výzdoby domů a ulic, už musí se dokončovat příprava propagačního lehkého materiálu. A protože každý duch stojí před celou stavbou věcí, tak i my, teď, na začátku, přesně vidíme, jak tomu bude za tři roky, až nastane jubilejní rok oslav 700 let Nymburka, už teďky to vidíme podle podrobného harmonogramu. Aby ti, co nevědí anebo co nemají tušení, co toho roku všechno bude, dovolím si načrtnouti obraz těch oslav, jak jsme jej koncipovali v našem muzeálním spolku. Nuže, naše kvalitativní programová hlediska vyčerpávají ne několik, ale spoustu činností. První bude činnost publikační, v jubilejním roce takhle před sebou, jako dneska máte popelníčky, bude vydán Slavnostní almanach 700 let, bude vytištěna publikace Nymburk ve fotografii, až budeme poslouchat gramofonové desky s kantátami Hlaholu, až budou chodit dopisy s jubilejními známkami, až pošta bude razit poštovními příležitostními razítky dopisy, pohlednice i složenky, to vůbec nemluví o dokonalém zásobení kiosků a obchodů běžným i příležitostným propagačním materiálem. Ale to by bylo málo! Činnost propagační o tom slavném jubilejním roce už bude vylepovat slavnostní celostátní plakáty k jubileu, už v poštovních novinových službách se budou prodávat seriály pohlednic, už se budou prodávat velice výnosné kachlíky a pamětní medaile, už ze všech obchodů na nás budou zírat slavnostní odznaky, jichž miniatury budou se prodávat zastrkovat do klopk kabátků a vest a svetičků, v každé domácnosti a v každém obchodě i v úřadě budou už od prvního ledna zavěšeny obrazové kalendáře, na sirkách budou nálepky, zápalkové krabičky, vlaječky, plakety! Ale to všechno by mohlo stačit člověku velice skromnému, ale pro náš muzejní spolek je to málo! V tom jubilejním roce zahřmí činnost umělecká a osvětová, a tak až za tři roky, už teď vidím, jak se rozvíjejí naplánované pěvecké a divadelní soutěže k řečenému jubileu, už slyším opětně zavedené nedělní koncerty poslechové hudby na náměstí a na Ostrově, už teď se raduji a podávám ruku a těším se na setkání nymburských literátů, kteří zde v tom jubilejním roce budou mít sjezd, s netrpělivostí očekávám výtvarnou soutěž o zachycení nejtýpějšího nymburského prvku nebo motivu, jsem zvědav na otevření galerie a nové koncertní síně v kapli sv. Jana Nepomuckého, z které se ztratil ten Helličův obraz, jehož ztráta mne tak rmoutí, avšak, co může být krásnějšího, než očekávat v jubilejním roce vrcholnou akci, takzvaný „Den nymburské kultury a osvěty“. Avšak nejen slovem, ale i chlebem je živ

člověk, a proto se musíme už nyní starat, jak v jubilejním roce zajistíme pohostinství. Naše základní koncepce je rozšířit kapacitu ubytování hotelového turistického typu, vybudovat už zmíněnou speciální vinárnu U Elišky Přemyslovny se speciálními polabskými mošty a ovocnými víny, a to všechno s podáváním nymburských kaprů, dospět vrcholu nymburské akce i v této oblasti takzvanými „Dny nymburského pohostinství“. Ale i tohle, ač už ty akce by stačily na uspokojení náročného návštěvníky jubilejního roku, i to je pro muzejní spolek málo! Rozvine se toho roku činnost tělovýchovná, dobuduje se a otevře zimní stadion a obnoví se název a dres Sportovního klubu Polaban, organizují se hromadná sportovní vystoupení většiny občanů, slavnostní běh jubilejních soutěží, takzv. „Běh Ostrovem“. To už jsme si zvedli hodně laťku, ale pro náš muzejní spolek není nic málo, my milujeme Nymburk za každou cenu, a proto i oběti jsou tomu úměrné, proto rozvineme toho roku takzvané místní podnikání ve formě průvodcovských služeb a služeb informačních, zajistíme veřejně přístupné rozhledny z některých stávajících věží, tohoto jubilejního roku se otevrou brány nymburského Slavína, O. Theer. V. Vyleřál, H. Sedláček, a s nimi se začnou prodávat suvenýry a propagační materiál... Všechna ostatní města, když slavila jubilea, všechna si řekla v této chvíli: Dost! Avšak my zvyšujeme laťku dál a otevíráme v jubilejním roce akci výstavby, upravujeme hned na jeho počátku náměstí, i když provizorně, prostor pod hradbami včetně staré Rybárny nám bude záminkou k zvelebení, zrovna tak jako oživení parku Svobody okolo kliniky, zrovna tak započne práce s dokončením vycištění valů, takže je naděje, že na Velkých Valech budou jezdit lodičky s turisty a informatory, dokonce se dokončí zajištění hradeb a věže se znovu zastřeší, rovněž mile budou překvapení návštěvníci jubilea, když přijedou na nymburské nádraží a shledají, že peronizace byla dokončena, to nemluvíme ani o tom, že dostaveno bude mrakodrapové učiliště areálu ŽOU ČSD, že večer budou mít na vybranou mezi letním kinem a letním divadlem! A prizma, kterým všechny tyto akce budou řízeny, je a bude: Všechno pro výtvarný vzhled a osvětovou úroveň města! A jako vrcholná činnost, kterou toho slavného jubilejního roku rozvineme, bude činnost osvětová, to znamená vlastivědné využití nymburského Ostrova, organizování maximální výsadby květin, keřů a stromů, a dále zpřístupnit mlýn Bašta a ukázat, kde bydlila Božena Němcová a jaké jsou tam ještě Mánesovy obrazy, a v tom jubilejním slavném roce celý rok, tedy celoročně, uvést pásma přednášek a besed zaměřených na to slavné jubileum, a dovršit komplex maket a modelů starého i současného Nymburka, a tady makety soustředěny budou do samostatných expozic, hlavně modely budov, lokomotiv a půdorysů, pokud možno v jednotné formě a v jednotné koncepci. Ovšem jako skutečný vrchol lze považovat z našeho hlediska práci, kterou předvedeme my, muzejní spolek, takzvaným úsekem odborně historickým, ve kterém v tom jubilejním roce se zavazujeme, že podáme zprávu naprosto

vědeckou, která zhodnotí podíl Nymburka v husitském vývoji a odpovíme na otázku, zda jsme husitským městem. Vyvoláme symposium o architektuře středověkých měst, zpracujeme vědeckým pojednáním, ve kterém bude zhodnocen význam nymburské železniční Kolonie jako jedné z našich velkých sídlištních aglomerací. A tak jedině muzeální spolek, který zná historii, využije znalostí, a tak se v jubilejním roce občané dozví, že toho roku bude nejen jubileum „700 let Nymburka“, ale že to bude třicet let od osvobození, že uplynulo sto let, kdy byla postavena trať Nymburk – Děčín, že uplynulo 90 let Vlastivědného muzea v Nymburce. Tak jako dítě v lůně matčiny musí být jistý čas, tak pracujeme a budeme pracovat a dáváme komisi tento návrh, aby pozvolným růstem ze dne na den a z týdne na týden a z měsíce na měsíc situace jubilejních příprav na oslavy nazrála natolik, aby v tom jubilejním roce se nám narodilo slavné děťátko, jehož oslavy budou svou podstatou spočívat v bohatém pásmu akcí, soutěží a podniků, které prakticky vyplní celý slavný rok. Základem, jak znovu podtrháváme červenou tužkou, základem tohoto pásma by bylo pojetí: Sedm dní na nymburském rynku, které budou organizovány jako: 1. Den nymburské osvěty aneb Mistři staré školy nymburské, 2. Den nymburských zahrad aneb Na nymburských parkánech, 3. Den nymburského obchodu a řemesel aneb Na nymburském jarmarku, 4. Den nymburské dopravy, 5. Den nymburského pohostinství aneb Až se bude u Nymburka..., 6. 700 let města Nymburka aneb Na nymburské rychtě... a tento den by byl ústřední den oslav, křtiny. Muzejní rada Vlastivědného muzea v Nymburce podotýká, že každý z těchto slavných dnů by byl svým charakterem zapojen do celkového harmonogramu oslav, každý organizovaný den tohoto pásma by byl sám pro sebe jakousi slavnou soutěží v tom kterém oboru nebo úseku a zároveň součástí komplexního soutěžení celého slavného jubilea, které by vyvrcholilo ve formě nějaké velké loterie. Při každém slavném dnu by byly vypraveny a zorganizovány nazrálé už rok před realizací slavné alegorické obrazy a scény na typické náměty a motivy z nymburské historie, jako například „Eliška Přemyslovna“, „Cisár Rudolf na nymburských melounech“, „Kávová společnost“, „Paní Božena kontra nymburská smetánka“, „Pan Hellwag se vrací“. Všechny tyto scény by pak o hlavním dnu oslav vytvořily slavnostní průvod, tak materiální pomoc z prostředků krajské finanční dotace a městského národního výboru v Nymburce by nepřesáhla 1 000 000 korun. Z toho by na propagaci a publikaci přišlo dvě stě tisíc, na expozice a výstavu dvě stě tisíc, na suvenýry a režie alegorických vozů dvě stě tisíc, na osvětlení hradeb a menší úpravy dvě stě tisíc, na soutěže a činnost komise 700 let Nymburka taky dvě stě tisíc.

(Hrabal, Bohumil: Ze zápisníku zapisovatele, Sebrané spisy Bohumila Hrabala, svazek 18, str. 113 – 123)

Příště: Druhá zpráva přednesená v Klubu přátel města Nymburka a co se dělo okolo chystaného výročí

Co se děje s chatou Bohumila Hrabala v Kersku?

TISKOVÁ ZPRÁVA:

Krajská rada jmenovala členy odborné rady. Tento poradní orgán bude pomáhat s přípravou unikátní obnovy objektu. Kromě architektů jsou v ní znalci díla Bohumila Hrabala, místního prostředí, zástupci lokální veřejné správy a další.

„Úkolem odborné rady bude mimo jiné zavést provoz Hrabalovy chaty jako minimalistický, aby nezatěžoval sousední objekty,“ přiblížil plány radní pro oblast kultury, památkové péče a cestovního ruchu Václav Švenda. „Díky tomu, že se nám podařilo objekt chaty Bohumila Hrabala získat do majetku Středočeského kraje, máme také jedinečnou příležitost, jak zachovat stopu po životním stylu Kerska v 60. až 80. letech 20. století,“ uvedl dále radní.

Kraj odkoupil Hrabalovou chatu za 9,9 milionu korun od majitelů z odkazu Bohumila Hrabala, který v chatě žil a tvořil v letech 1966 až 1996. Kraj plánuje otevřít novou expozici do plného provozu v průběhu roku 2024.

Členové Odborné rady pro obnovu a udržitelný provoz Hrabalovy chaty: prof. Václav Girsá – vedoucí Ústavu památkové péče, prof. Petr Hájek – vedoucí ateliéru Hájek, Ing. arch. Martin Čtverák – vědecký pracovník Ústavu památkové péče, prof. Michal Hlaváček, zástupce ČVUT Fakulty stavební Katedry architektury, doc. Jakub Češka, Ph.D. – zástupce UK Praha, Katedry elektronické kultury a sémiotiky, Mgr. Zdeněk Freisleben – ředitel Památníku národního písemnictví, Ing. arch. Petr Krajčí – kurátor Centra památek moderní architektury Muzea

města Prahy, René Elstner – předseda Zvelebovacího a okrašlovacího spolku Kersko, Ing. Vlastimil Šesták – starosta obce Hradištko, PhDr. Jan Vinduška – ředitel Polabského muzea, Mgr. Václav Švenda – radní Středočeského kraje pro oblast kultury, památkové péče a cestovního ruchu.

V současnosti se připravuje po rozsáhlé rekonstrukci také nová expozice ve Vlastivědném muzeu v Nymburce. Ve svých sbírkách má celou řadu předmětů z pozůstalosti Bohumila Hrabala.

Kreslené džbánky slavných

V těchto dnech je v Lesním ateliéru Kuba v Kersku k vidění dlouhodobá výstava sto dvaceti pěti kreslených miniaturních džbánek od různých osobností, z nichž mnohé Kersko navštívily. Některé džbánky byly sesbírány nahodile při různých setkáních, jiné byly nakresleny jako domácí úkol. Vidět můžete například džbánek Josefa Somra, Vaška Neckáře, Nadi Urbánkové, Jiřího Menzela, Zdeňka Svěráka, Jana Řehounka a další... Expozici doplňuje fotokoutek Slavnosti sněženek, které ke Kersku neodmyslitelně patří...

Novinky v kabinetu B. Hrabala

Ein Heft ungeteilter Aufmerksamkeit / Bohumil Hrabal; aus dem Tschechischen von Susanna Roth. -- 1. Aufl. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp, 2016. -- 93 s.; 18 cm. -- (Bibliothek Suhrkamp; Bd. 1241).

Reise nach Sondervorschrift, Zuglauf überwacht: Erzählung / Bohumil Hrabal; aus dem Tschechischen von Franz Peter Künzel. -- 1. Aufl. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp, 2016. -- 88 s.; 18 cm. -- (Bibliothek Suhrkamp; Bd. 1157).

Schneeglöckchenfeste: Erzählungen / [Autor:] Bohumil Hrabal; Aus dem Tschechischen [do něm.] von Petr Šimon. -- 1. Auflage. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 2017 (Baden-Baden : Nomos Verlagsgesellschaft). -- 199, [2] s.; 18 cm. -- (Bibliothek Suhrkamp; Bd. 715). -- Souběž. čes. názvy povídek. -- Titel der Originalausgabe: Slavnosti sněženek.

Tanzstunden für Erwachsene und Fortgeschrittene / Bohumil Hrabal; aus dem Tschechischen übersetzt von Franz Peter Künzel. -- 1. Aufl. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1997.

Die Schur: Erzählung / Bohumil Hrabal; aus dem Tschechischen von Franz Peter Künzel. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp-Verlag, c1983

Schöntrauer / Bohumil Hrabal; Aus dem Tschechischen von Franz Peter Künzel. -- 4. Aufl. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp, 2016.

Harlekins Millionen: ein Märchen / Bohumil Hrabal; aus dem Tschechischen von Petr Šimon und Max Rohr. -- Erste Auflage. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1989.

Hochzeiten im Hause: Ein Mädchenroman / Bohumil Hrabal; Aus dem Tschechischen von Susanna Roth. -- 1. Auflage. -- Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1993.

Ostře sledované vlaky / Bohumil Hrabal. -- 12. vydání. -- V Praze: Mladá fronta, 2022.

Rambling on: an apprentice's guide to the gift of the gab: short stories / Bohumil Hrabal; translation from the Czech by David Short. -- Prague: Karolinum Press, 2016.

Closely watched trains / Bohumil Hrabal; translated by Edith Pargeter. -- First published in Penguin Classics. -- [London?]: Penguin Books, 2017.

Příliš hlučná samota / Bohumil Hrabal; -- 8. vydání. -- V Praze: Mladá fronta, 2022.

Closely watched trains / Bohumil Hrabal; translated by Edith Pargeter. -- First published in Penguin Classics. -- [London?]: Penguin Books, 2017.

Jana Kutíková

POJÍZDNÁ ZPOVĚDNICE

Někdy od roku 1986 pozvolna přestával Bohumil Hrabal do Kerska jezdit svým oblíbeným autem Ford Escort 13. Raději využíval linkového autobusu ČSAD na trase Praha – Nymburk. Jezdit autem, jak sám říkal, bylo pro něj už jen trápením. Nesnášel stát ve stále silnějším a houstnoucím provozu v řadě aut a čekat na světlo semaforu, hledat

kde zaparkovat, nesmět se před jízdou napít piva. Taky jej častěji bolely oči. A tak raději bezstarostně seděl v autobuse do Kerska a „...celou cestu snil. Neměl rád, když s ním někdo v autobuse hovořil, jen tak seděl, držel se sám sebe za ruku, objímal se v zápěstí, jako by sám sobě byl milovanou holkou, díval se do krajiny, do té fádni roviny, a po-

řád tam něco viděl, s něčím v krajině souhlasil, usmíval se na tu fádni krajinu a říkal, že ona se usmívá na něho.“ Tak to ostatně sám popsal ústy své ženy v knize „Proluky“.

Po smrti manželky Elišky v roce 1987 se mu cesty do Kerska staly přímo každodenní nutností. Uvědomoval si, že někdo prostě musí nakrmit a potěšit kočky žijící na jeho parcele, že on sám musí mít vlastně skrze kočky tak důvod, kam jít a především proč žít. Den co den tak v deset hodin dopoledne odjížděl Bohumil Hrabal do Kerska. Nejprve jezdil z autobusového nádraží z Florencce, počátkem devadesátých let z Palmovky, z autobusového nádraží vzniklého prakticky mezi ulicemi Na hrázi a Na Žertvách (dnes Náměstí Bohumila Hrabala). „*Já kdybych byl doma, tak bych jen a jen ležel, chce se mi ležet, nechce se mi vstát... proto tak rád jezdím do Kerska za kočkami, jen proto, abych musel vstát, musel si vychutnávat ty moje nemotorné a bolavé pohyby,*“ píše Hrabal v textu „*Ubili koníčka ubili*“. Dále pokračuje v popisu cesty z domova na Sokolnících až na Palmovku (kde ještě v režnictví v ulici Na Hrázi nakupuje kočkám půlky kuřat nebo salámy) a pak „*...po schodech stoupám na nástupiště číslo 6 a každou chvíli klopýtnu o schod... a pak se posadím, spíše zhrouťím na lavičku a dívám se na cestující a dívám se úkosem na hodiny, ještě není deset... pak autobus přijíždí.*“ Samotná jízda autobusem trvá do Kerska na zastávku „*U lavičky*“ bezmála hodinu. Hodinu tak sedí Hrabal na nepříliš pohodlném, tvrdém sedadle, nenápadný starý pán, jako by zaklapnut sám do sebe. Když konečně rozlámán jízdou z autobusu „*...překvapivě vystoupím, pár kroků do aleje a už to vidím... první mi jdou naproti Pomeranč a Černidlo... a pak jdou ostatní kočky.*“ Ke své chatě to má Hrabal již jen pár desítek metrů. Ten samý den odpoledne ve 14 hodin tu samotou cestu podniká ale opačně, zpět do Prahy. Jen s tím rozdílem, že odpoledním cílem není být v Sokolnících, ale pivnice U Zlatého tygra.

Několikrát jsem s Hrabalem tuto cestu autobusem z Prahy do Kerska či zpět absolvoval. V září 1994 dokonce s videokamerou, když jsem natáčel „*Jeden den s Bohumilem Hrabalem*“. Jednalo o naprosto amatérský dokument, kdy jsem s kamerou VHS strávil a zaznamenal celý Hrabalův den, doslova od rána do večera. V autobuse Hrabal seděl skutečně duchem nepřítomen, nevnímal spolucestující. Jako by rozprávěl sám se sebou, sám na sebe se vypytał a „*...jen se díval do krajiny, do té fádni roviny.*“ Pro něj se autobus stal, jak jej sám výstižně nazýval - „*pojízdnou zповědnicí*“.

PS: Jednou mi Bohumil Hrabal s úsměvem říkal: „*Jak jezdím tím autobusem do Kerska, pozoruji také reklamy, ty velké billboardy podél silnice a přeřikávám si nápisy na nich, chtě nechtě si je slabikuji, opakuji dokola jako ve škole nebo jako debil. A když se je už konečně naučím paměti, tak ty kurvy je přelepší za nové, za jiné a já se je začínám učit od znova. To mě doslova vyžírá mozek!*“

Tomáš Mazal

foto © Tomáš Mazal

Za Josefem Somrem

V neděli 16. října 2022 se ve věku 88 let odebral do hereckého nebe Josef Somr (* 15. dubna 1934).

Za svůj život ztvárnil víc jak 170 filmových postav, pro nás hrabalovce se však nesmazatelně zapsal do dějin kinematografie jako výpravčí Hubička v Ostře sledovaných vlacích Jiřího Menzela. Byla to jeho první velká filmová role, kterou vlastně ani neměl hrát. Režisér původně oslovil Rudolfa Hrušínského, ale ten právě začal natáčet jiný film, tak padla volba na Josefa Somra. Jiří Menzel ho posléze obsadil i do Slavností sněženek, kde ztvárnil roli kapitána VB Vyhánka. Na jevišti Národního divadla si zahrál v úspěšné inscenaci Obsluhoval jsem anglického krále.

Držitel ceny Thálie za celoživotní herecké mistrovství a nositel státního vyznamenání medaile Za zásluhy byl hostem osmého Hrabalova Kerska v roce 2006 a 25. srpna 2012 se zúčastnil odhalování sochy sv. Josefa, kde přečetl úryvek ze Slavností sněženek.

Filadelfo Giuliano *Pro Bohumila Hrabala*

*Kočkám z Kerska by bylo jedno,
kdyby se v Nymburce zastavil čas.
Na pana Hrabala už čekají hosté:
Bukowski už opilý vínem a zoufalstvím,
Hemingway s nabitou brokovnicí.
Bohumil má dvanáctku pivo pro všechny – má i pro mě.
Já mu tichým hlasem zašeptal:
V Miláně tě má ráda dívka,
která vypadá jako kamarádka z mého dětství.*

(Filadelfo Giuliano je italský bohemista – spisovatel a básník, obdivovatel díla Bohumila Hrabala)

Hrabal na apce

Poznávací trasu po městě ve stopách Bohumila Hrabala je možné projít pomocí aplikace v telefonu. Jedná se o aplikaci SmartGuide, což je váš osobní průvodce po nejzajímavějších místech nejen v České republice. Aplikaci SmartGuide lze zdarma stáhnout na mobilní telefon, k dispozici je v Google Play nebo App Store. Pro Nymburk můžete využít dvě trasy – Nymburk v kostce a Spisovatel Bohumil Hrabal a Nymburk. Trasy si můžete prohlédnout na mapě, pokud se přiblížíte k zajímavému místu, začne se automaticky přehrávat audio, případně si můžete text v digitálním průvodci přečíst sami.

Hrabal v překladech

Jarní setkání Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, přístupné ovšem široké veřejnosti, se uskutečnilo v sobotu 25. března v Městské knihovně v Nymburce. Hlavním bodem programu se stala přednáška Lenky Pokorné Korytarové, historičky a bibliografky Moravské zemské knihovny v Brně, „Literární dílo Bohumila Hrabala v překladech po roce 1989“.

Z velkého objemu informací uvádím alespoň zlomek: Nejvíce je Bohumil Hrabal překládán a vydáván v Maďarsku. Na úsměvném tvrzení našich maďarských přátel, že Hrabal byl ve skutečnosti Maďar, který jen náhodou píše česky, asi opravdu něco je. Po maďarštině následuje němčina, polština, italština, angličtina, španělština, francouzština... Hrabal je ale překládán i do vietnamštiny, čínštiny, korejštiny, thajštiny, japonštiny, galicijštiny, arabštiny... Celkově bylo v letech 1989–1999 vydáno 288 překladů, v letech 2000–2009 to bylo 255 překladů, v letech 2010–2019 celkem 192 překlady, v posledních dvou letech 27 překladů. Nejčastěji je překládána kniha *Obsluhoval jsem anglického krále* (137), následuje *Příliš hlučná samota* (86), *Ostře sledované vlaky* (79), *Postřižiny* (53), *Taneční hodiny pro starší a pokročilé* (40), *Městečko, kde se zastavil čas* (36), *Svatby v domě* (34), *Proluky* (29), *Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet* (24), *Vita nuova* (23)... V desítkách našich nejvíce překládaných autorů je Hrabal hned za Milanem Kunderou, následují Karel Čapek, Jaroslav Hašek, Václav Havel...

V dalším programu setkání byla otevřena výstava *Česká literatura v překladech*, Jindra Pavelková z Moravské zemské knihovny v Brně informovala o nově otevřené knihovně Milana Kundery, a předneseny byly informace o hrabalovských aktivitách nejen v Nymburce.

Výtvarníci se inspirovali Hrabalem

Výtvarné sdružení Jana Dědiny v Nymburce připravilo v prostorách městské knihovny od 3. prosince 2022 do 19. ledna 2023 výstavu obrázků a kreseb na téma *Setkání s Hrabalem*. Expozice více než dvou desítek autorek a autorů nabídla několik desítek prací.

„Už vloni jsme nabídli výtvarníkům téma, které by připomínalo tohoto autora, protože letos vzpomínáme 25. výročí jeho úmrtí. Zároveň jsme také navrhli, že by nebylo úplně nejlepší ztvárňovat jeho podobiznu. Autoři tento podnět respektovali, takže máme před sebou nápaditou a pestrou paletu různých tvůrčích názorů, nápadů a představ,“ řekl při vernisáži výstavy ředitel knihovny Jan Červinka.

Výtvarníci ve svých dílech nabízejí pohled na polabskou krajinu, včetně Kerska, motivy ze známých Hrabalových románů a nechybí železniční náměty. A nelze přehlédnout Hrabalovy milované kočky, které celé výstavě dominují.

„Bohumil Hrabal se často a rád zajímal o výtvarné umění, ostatně s mnohými umělci se stýkal. Například s Vladimírem Boudníkem, Jiřím Kolářem nebo Oldřichem Hamerou. Mnohé zajímavosti připomíná Eva Čapková ve své knize *Bohumil Hrabal a výtvarné umění*,“ připomněl Červinka.

O zúčastněných autorech a jejich tvorbě se ještě krátce zmínila Pavla Boháčková.

Vernisáž obohatil kytarista Karel Paulů, v jehož podání zaznělo několik známých písniček. *Milan Čejka*

Výstava

Od pátku 25. března, pravděpodobně do konce dubna (zřejmě bude prodloužena), lze v hale Městské knihovny v Nymburce shlédnout výstavu *Česká literatura v překladech* (Moravská zemská knihovna v Brně). Na sedmi architektonicky mimořádně zajímavých panelech se lze seznámit s příklady překladových knih – na šestém panelu knih tří našich nejprekládanějších autorů – Milana Kundery, Bohumila Hrabala a Jaroslava Haška.

BYLO TO JINAK

Paní Olga Vencourová byla celoživotní členkou nymburského divadelního souboru Hálek a herečkou kolegyní Marie Hrabalové. V roce 2001 zaznamenala paní Olga Helešicová její zajímavou vzpomínku na jedno setkání s Marjou (jak jí říkali v Hátku).

V den, kdy Bogan Hrabal maturoval, měla s ním matka sjednáno, že se sejdou na náměstí. Celá rozechvělá čekala, jak to dopadne. Paní Vencourová jela po náměstí s kočárkem a zastavila se s ní. Rozhovor vyústil v přání paní Marji, aby s ní počkala a nenechávala samotnou, nebo „se složí“. Na povzbuzování odpověděla: Já vím, že není hloupý, naopak, někdy až překvapí, ale nějak uhnutě. Za chvíli kráčel přes náměstí Bogan a když se přiblížil, paní Hrabalová vyhrkla: Dobrý? Na to Bogan zareagoval pouhým No jó!... a že spěchá. Neměl na sobě smoking, jak napsal v Životu bez smokingu, ale tmavě modré sametové sáčko a světlé kalhoty.

Hrabal v České Kamenici a Novém Boru VÝSTAVA

Před téměř čtyřiceti lety se mi poprvé do ruky dostalo dílo Bohumila Hrabala a to Morytáty a legendy. Kdo knihu znáte, víte, že první kapitola sestává s útržků dopisů čtenářů, kteří se vesměs nad Hrabalovskou literaturou pohoršují. Ale moje tehdy patnáctiletá rebelující duše se zatetelila a našla svého autora, který je dodnes mým nejoblíbenějším.

S naším českokamenickým divadelním spolkem jsme se rozhodli, že jako připomenutí toho, že je to již 25 let od odchodu „Bogana“ do literární věčnosti, uspořádáme v naší městské knihovně malou výstavu. Prosklenou vitrínu zaplnily knihy s podpisy i bez, samizdatové, exilové i ty oficiálně vydané. Do euroklipů jsme umístili fotografie, které ze své sbírky laskavě zapůjčil pan Jan Řehounek z Nymburka, stěny pokryly obrázky koček, kočenek, které namalovali žáci místní „zušky“. V úterý 1. listopadu jsme uspořádali vernisáž, kde se o hudební složku postaral poeta a písničkář Michal Vaněk. Popíli jsme, popovídali, hudbu poslechli a pak už si výstava žila vlastním životem do 19. prosince a poté se přestěhovala do prostor novoborského divadla, aby si i tam připomněli pana spisovatele Bohumila Hrabala, který mě tehdy, kdysi v osmdesátých letech minulého století, tak silně ovlivnil a dodnes i v mé vlastní tvorbě ovlivňuje.

Jan Střelka

Z korespondence Bohumila Hrabala

Pošta převzatá

Dáno na Arcibiskupství
Pražské v Den Sv.Bořivo-
je třicátého měsíce čer-
vence L.P.1979.

Vaše Papežská Svatosti,

dostalo se nám Milosti shlédnout Vaši podobu, kterou na sebe ráčíte bráti ve starostech o duševní dobro 750 milionů Vaší víry.

Vaše incognito v Keršském polesí neprozradíme hodlající i nadále patřiti do Vašeho literárního ovčína.

Knihá žalmů. Žalm 23.

Prorok Boha pastýřem svým, se-
be pak ovčí býti ustavuje, vy-
pravuje péči jeho, i v naději
o dalším opatrování se ustavu-
je.

1. Žalm Davidův.
"Hospodín jest můj pastýř...
....."

V Dobrotě, Milosrdenství a Láске Boží

Lidlovi

L. o J.

Dopis B. Hrabalovi – Papeži všech spisovatelů – zaslali manželé Lidlovi v červenci 1979.
Připravil Tomáš Mazal

Hrabalovská výstava v České Kamenici

Kersko stále oblíbené

Každý, kdo se v současné době projde kerskými alejemi, zjistí, že je osidlováno čím dál tím víc. Domy přibývají, nové rodiny se sem stěhují. A není divu. Žít v přírodě je dar. Kersko bývalo známým místem na mapě naší země po celou dobu své existence, ale nejvíc je spojováno s Bohumilem Hrabalem a jeho Slavnostmi sněženek. Další spisovatel – Adolf Branald, který si Kersko také oblíbil, napsal: „*Bohumil Hrabal chodil do Hájenky mezi štamgasty, stal se oblíbeným občanem Kerska, ale to ještě nikdo netušil, že jednou o těch kerských občanech napíše zkazku a napíše ji pro celý svět.*“

Do Kerska také přijíždějí lidé, kteří si jej chtějí prohlédnout, dát si něco dobrého, nadýchat se čerstvého vzduchu, zažít jeho atmosféru. Už před osmdesáti lety, vyzýval Časopis turistů k návštěvě Kerska v článku Františka Skřivánka „Lesní město Kersko v Polabí“ (1942) takto:

„...Mezi stanicemi dvou železničních tratí, Poříčany a Lysou n. L., mezi silnicí poděbradskou na jihu a Labem na severu, v borových lesích ukryty jsou pěkně lineárně rozložené domy a domky, vily a vilky, kterým říkají „Lesní město Kersko“[...] Od Velenky k Hradištku rozdělen je symetricky celý katastr, kterým z Labe probíhá jako luční průplav účelný náhon, jež si postavili pro svou zeleninu hospodáři v Semicích. Před dvěma roky vody zaplavily lesíky a zahrady vilek. Svěpomoc majitelů usiluje, aby v budoucnosti přešli zátópám, kterých tu nemělo být, když bylo zakládáno toto letní sídlo, se všemi náležitostmi, které činí nárok na vyšší úroveň tzv. lesního města.“

Některé vilky postaveny blízko betonky, jiné jsou ukryty v zahradách borových lesíků. Při pramenu Štěrdovečer-

Hájenka na dobové fotografii

ním, který slabým tokem rezaví nádržku i odtok, posazena je malebná hájenka, bývalá lesní restaurace s cibulovitou věžičkou. Druhý pramen je již lépe upraven. Krychlový domek z betonu kryje čerpadlo a silný proud minerální vody vytéká k volnému použití kohoutkem vodovodu. Přistaven jest obyvací domek, dále ohrada s bazénem, jež ke koupání možno naplniti vodou z pramene. V sousedství jsou tenisové dvorce.

Chcete-li se koupati v řece, dostanete se za půl hodiny k Labi u Hradištku, kde je zřízeno koupaliště s písčítým břehem.

V Hradištku mají Kerští starostu a v Kersku, které zvou letním sídlem, mají pěkně upravený pramen minerální vody. Na pravém břehu Labe na mírném kopci stávalo hradiště, kde přebývali „Tři bratři z Mydlovar“ z románu K. Sellnera. [...] Bílá betonová silnice svítí na slunci, borové lesy dýchají pryskyřiči, jemný písek tlumí naše kroky, za lesem tiše plynou vody Labe. V zahradkách borových lesíků jest milo a útulno.“

Před čtyřiceti lety výstižně popsal zdejší kronikář Antonín Jureček do zpravodaje Naše Kersko (1982), proč se stalo Kersko oblíbeným: „...A byly to právě tyto ideální podmínky – řeka, lesy, minerální pramen dobré vody, blízkost Prahy a dobré spojení, které daly vytvořit podmínky k dobré rekreaci, a tak se Kersko stalo největší chatářskou oblastí Hradištku a spolu s jinými lokalitami tohoto typu změnil původní zemědělský charakter vesnice na rekreaci.“

Žijeme v neklidné době. Mnohým z nás není dobře z toho, co vše nás v posledních letech potkalo, co prožíváme právě teď a co nás ještě čeká. Žít v přírodě je jeden z darů, který nám byl dán. Někdejší obyvatelka Kerska Dagmar Veleková-Kuzníková napsala ve vzpomínkách v knize Pod dojmem chvíle (2008) toto krásné vyznání: „...Kersko je krajina souznění s příležitostmi ke snění a s nejpříhodnějším prostředím k pábení...“

Bohumil Hrabal své vyznání Kersku shrnul v povídce Totální strachy (1990): „...Daří se mi v kerském polesí dobře, píšu si tady ty moje texty o svobodě nejen mé, ale i svobodě mých přátel, se kterými piju pivo, abych uniknul náporu denních starostí...“

Projděte se kerským lesem i vy, abyste tak alespoň na chvíli unikli náporu denních starostí.

Bronislav Kuba

Odešla krásná Viktoria Freie

V roce 2020 jsem sepsal rozhovor s Naďou Urbánkovou o jejích rolích ve filmech Jiřího Menzela natočených podle knih Bohumila Hrabala. O spisovatelce řekla, že byl velmi laskavý a krásný člověk. Na otázku

„Zasáhl vám film Ostře sledované vlaky nějak do života?“ Naďa Urbánková odpověděla:

„Já ten film miluju. Zasáhl mi do života tím, že jsem v něm vůbec byla. Osud a Pán Bůh zapříčinil to, že poslal pana režiséra Menzela do Semaforu, potkali jsme se, on mi tu roli dal. Je pravda, že tenkrát byla situace taková, že mně bylo úplně jedno, za kolik budu hrát... Honorář byl tehdy velmi legrační, ale to nebylo podstatné. Já bych bývala hrála i zadarmo. Po představení v Semaforu mě v noci naložili do auta a jeli jsme točit do Loděnice. Ráno nás zase vrátili do divadla, takže jsem se stihla v šatně tak akorát osprchovat a jít zase zkoušet. Ale v té době jsem byla velmi mladá, takže jsem vydržela úplně všechno. Bylo to krásné. Určitě to byl osudový zásah do mého života...“

Naďa Urbánková zemřela 3. února 2023 ve věku třiaosmdesáti let. Hrabalovo Kersko navštívila celkem třikrát, a to v letech 2004, 2005 a 2006. Zůstaly nám milé vzpomínky...

Bronislav Kuba

Hrabal ve filmovém týdeníku

Československý filmový týdeník 51/1988: Medailón Bohumila Hrabala

Pod dojmem chvil (útržky z filmových archivů a vzpomínek a textů Bohumila Hrabala, režie Petr Slavík, mezitexty namluvil Boris Rösner).

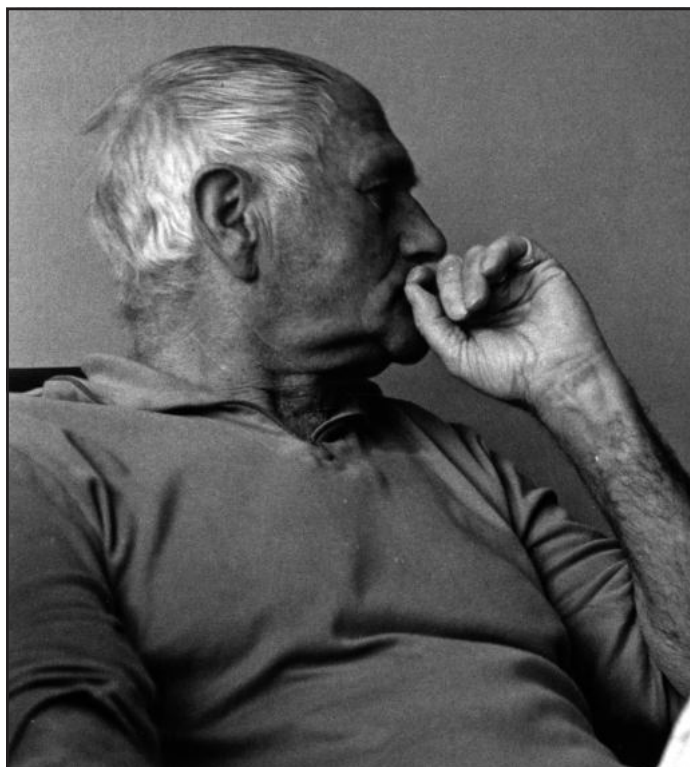
Kdysi jsem se domníval, že na rozbřesku jít vítají ptáci zpěvem příchodu slunce a světla. Dneska vím, že těch několik jitrních minut křičí hrůzou ze světla. (B.H.)

Když jsem před lety poznal směr svého srdce, vydal jsem se do světa, podbíjel kolejnice, byl výpravčím vlaků, pracoval jako dělník v ocelárně, balil starý papír, dělal kulisáka... to všechno jen proto, abych se umazal prostředím a lidmi. Od té doby mám rád lidi, nad kterými se láme hůl a myjí ruce, vždyť někteří z nich pod dojmem chvil a nebo události najednou si roztrhli košili a ukázali mi své srdce, a já jsem viděl, že na něm mají diamantem napsáno to, nač myslí filosofové. Drsnost a hrubost skutečnosti mi fičela vstříc a oslepovala mě jako sněhová vánice, a já místo snění a reflexe jsem si zamíloval skutečnost jako takovou a k tomu pořád psal a psal.

Bylo to ve mně jako v koze, já jsem do dvaceti let vlastně dohromady vůbec nepsal, nebo četl jsem jen takovou pokleslou literaturu, spíš Nicka Cartera... nebo Kvapila... Z českých mlýnů... no pak jsem měl takovýho přítele, kterej mě dal Ungarettiho, a přítele, kterej mně dal Vítězslava Nezvala, no a ten Vítězslav Nezval, dá se říct, a Apollinaire mě tak jako přiměli k tomu, abych to zkusil taky, ten vnitřní hlas mi tak jako našeptával... no a tak jsem trpělivě psal... začínal jsem pochopitelně reflexivně lyrikou, čili odrazem toho všeho krásného, který vidíte i tady, byly tam hezký stromy, hezký kytičky, tekoucí potůčky nebo nádherná řeka Labe nebo ten můj pivovar, no a když jsem to dělal čtvrt století, tak jsem napsal pro svoji potřebu těch pár knížek, takových malinek... no a jakmile jsem se odstěhoval na Kladno, čili opustil jsem Polabí, toto krásné místo, tak teprve na Kladně jsem přišel na to, že jsem vlastně se narodil pro to... a vlastně začalo to na Kladně v těch letech padesátých...

Ale krásná Poldi je taky výkřik, kterým trhá brigádník na cucky hesla a nápisy, protože člověk se vrací do potrubí mozku a zkoumá účet, za co se zaplatilo a kolik, poněvadž kdo prsty do práce úrodné vloží, spasen je navždycky, protože život je věrnost třeskutým krásám, někdy i za cenu vlastního života. Ale noviny zatím krasopisně z povzdálí líčí, jak brigádník, když jde z práce, tančí si kozáčka a posílá v du-

chu děkovný telegram, zatímco on plivá dehet a kácí se na postel. Krásná Poldi je taky nádherná práce nádherných lidí. Přistupuji k peci, modrou tabulku skla před očima, tavba bouřlivě kolotá, prostor v martinské peci duní jak symfonický orchestr. Jediným pohledem proběhnu nístěji nazpátek až k těm schodům, kde poprvé se moje ruka dotkla tvé a melodický mandl vylišoval srdce. Krásná Poldi, v otisku mědi, hlavinko s vůní medailonku a vůní vlasů připálených

od hvězd, to nejkrásnější co jsem kdy viděl, dítě oběšené, i vzduch je tebou umazán. Vždyť i dotyk britvy lze uchovat dvacet let.

Velice rád štípu dříví, my topíme jenom dřívím, a právě při tom štípání, při tom melodickém a rytmickém kmihání této obyčejné sekyry, a jak se rozlamují polínka... a který potom dělám na podpal ty menší, tak i při tom jako vždycky přijdu na něco, co patří k té mé práci. Vidíte, že spisovatel, zrovna tak jako malíř, nikdy nemůže opustit, to co dělá, i když pracuje jakoby na něčem jiném, a téměř jako v podvědomí, tak přesto vždycky vyplouvají nějaké myšlenky, tak jako vlastně celý můj život, nejen můj, obyčejného člověka, je stále ten vnitřní monolog, ten, který tak ovládá Shakespeara, a můj milované Joice, čili rozhovor, kterej vede sám se sebou.

Kráčívám potom nazdařbůh pražskými ulicemi ale hlavně si všímám žen, ta móda je k zbláznění – copak to mají pod blůžičkou? Nějaké lešení nebo soustavu kostic, že ty prsy tak píchají člověka do očí. Člověk velkoměsta musí mít šatník představ, aby pro narafičenou krásu nespáchal zločin z vilnosti.

Někdy už dopoledne jdu do Kotců, na rohu si kupuji planety a všechny měsíce, prodavačkám tkalounů tečou barevně tkalouny z nosu, když je měří loktem, bylinkáčkám každý den vyraší z temene slunečník, vynášejí tu na světlo bláznivě zbytečnosti. Jedna prodává zelené růže z peříček, admirálský meč a knoflíky k harmonice, druhá nabízí vojenské trenýrky a plátěná vědra a vycpanou opici. Povídám: Táhleta bába a mívá dobré vuřty. Bábiný ruce spočívaly na jejím břiše, jakoby ohmatávaly záda ztraceného syna. Jediný zub jí svítil z úst a Rembrandt vstával z mrtvých. Scházím dolů a Praha hydraulickým lisem klesá do úrovně mých očí níž a níž, jdu na Václavák. Sedím na klandru a hledím na lípy, miliony vlaštoviček se třepotají kolem neonových reklam a každá barva je jiná. Je zase k půlnoci. Černošialové ženy vyslyšejí špekáčky na rožni a bar Figaro, Pavouk i Chapeau Rouge zavírají. Dnes bylo zrána a opili se již trouši. Na rohu křičí jeden občan Pane, já jsem Čechoslovák! a druhý mu dává facku. No a co má bejt? Pak přejela tramvaj s několika oběšenci, kteří visí za ruce. Nad městem teď stojí rozkročený neviditelný býk. Jen obrazy stále houstnou a houstnou a naplňují vzduch k zalknutí...

Někdy přicházím na myšlenky, takový, jakoby byly z Dikobrazu, nebo prostě jsou jakoby duchaplný, ale ty pravý myšlenky, jsou jako takový, při kterých se bojí, ty lehce ironický, humorný, a moji přátelé, když jim je říkám, mi říkají: Ty vole, hned tohle napiš a můžeš s tím jít do Spisovatele nebo do Mladý fronty pro zálohu. No a dneska jsem takzvané spisovatel, ale já se za něj nepovažuji, poněvadž nejradší jsem tady a škoda, že nepřijde nákej z mejch kocourů, s kterým kamarádím... (přibíhají kočky) Táhle už jde... Pod' sem... pod'... tady si vemte, strejčku, pusinko, takhle si pěkně vem... kdepak, žrádlo zvitězí nad ostychem...

Já, plachý, jsem pracoval v hutích, a nabízel životní pojistky, sám na sebe jsem si vymyslel teorii umělého osudu, vrátil jsem sám sebe tam, kde jsem nikdy nechtěl být, drsnost a hrubost skutečnosti mi fičela vstříc a oslepovala mě jako sněhová vánice, a já místo snění a reflexe jsem si zamíloval skutečnost jako takovou, a k tomu pořád psal a psal.

Ale spisovatel si vyšel do jarního vzduchu, v ruce zlatou parménu, a vskutku, všude byl ten den jen mír a ani stopy po křečích a depresích, a všude byla přibita vidina, že Ježíšek chodil v Libni do mateřské školy. Tenkrát kráčel nahoru až tam, kde se říká

Červený dvůr, který dneska už není, kdy prošel ulicí Umrleč, které dneska se tak už neříká. Vraceje se, umínil si, že najde hospodu, kde se říká U Kulaté báby, a kterou taktéž nenašel. Uzavřel tak okruh u dvora Pražáčky, z kterého zůstalo pouhé jméno, a hleděl dolů do Libně, do Karlína, do velkých safírových tratolišť, díval se tedy pan spisovatel na to, co tam taky není, co jen on vidí, co teď taky nenašel.

Tenkrát už jsem v sobě našel sílu, abych se dovedl chladně dívat na neštěstí, tenkrát jsem začínal chápat, jaký je krásný pohled na pustošení a tragédii, protože tak, jako se štěpí plyny a kovy a všechno živé na světě, aby se bojem znovu uvedl život do pohybu, a tak touhou pro vyrovnání protikladů byla z minuty na minutu získávána další rovnováha, takže svět ve svém celku ani na vteřinu nekulhal, a já jsem viděl, jak přesný je verš Rimbaudův, že duchovní boj je strašlivý jako kterákoliv válka, a domyslel jsem krutou větu: Já jsem nepřinesl pokoj, ale měč. A protože jsem byl proti své vůli vzdělán, trnul jsem a žasnul nad Hegelem, který mě učil, že jediné, z čeho lze mít na světě hrůzu, je to, co zvápenatělo, hrůzu ze strnulých a umírajících forem, že jediné, z čeho lze mít radost, je to, když nejen jedinec, ale i lidská společnost, se dovede zápasem zmladit, vybojovat si novými formami právo na nový život.

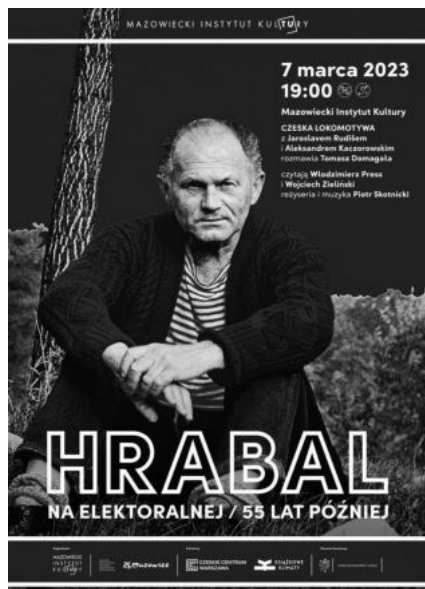
(přepis z filmu provedl Jan Řehounek)

Polské výročí

V úterý 7. března se uskutečnil každoroční tradiční večer věnovaný Bohumilu Hrabalovi. Uspořádán byl k 55. výročí jediného spisovatelského setkání s Bohumilem Hrabalem v Polsku. Hlavním hostem akce byl letos Jaroslav Rudiš, nositel Ceny Karla Čapka českého Pen Klubu 2022.

Polské setkání s Bohumilem Hrabalem se konalo 7. března 1968. Akce se konala v ul. Elektoralní 12 (Elektoralna 12) ve Varšavě, na stejném místě, kde dnes sídlí Mazovský kulturní institut. Po besedě byl promítnut film Ostře sledované vlaky podle Hrabalovy novely, který o měsíc později získal Oscara.

Imaginární dopis jeho excelenci Jacku Baluchovi, velvyslanci Polské republiky

NÁVŠTĚVA NA POLSKÉ AMBASÁDĚ

Vážený pane Baluchu, mrzí mě, že jsem Váš příspěvek do knihy „Via Hrabal“, která vyšla k Hrabalovým nedožitým stým narozeninám, nepřečetl pozorněji. Nacházel jste se v té době ještě ve světě jevů a jistě by Vás má vzpomínka pobavila. Věřím, že Vás potěší i nyní a doplní anekdotu, kdy tři vrcholní zástupci Polské republiky na půdě zastupitelského úřadu řeší, jak přeložit srozumitelně pro polské čtenáře, že si Julinka u příležitosti návštěvy Bila Clintona vdraxovala kundu.

Moje anekdota se odehrála v roce 1961, kdy ještě o Hrabalovi jako spisovateli vědělo vskutku jen málo lidí. Když jste se v roce 1990 stal velvyslancem, píšete: „Posílali jsme mu sice pozvání, ale zdá se, že na naše sídlo ve Fürstenberském paláci nebyl zvyklý.“

Pan Hrabal naopak vstoupil na výsostně území Polska v Československé socialistické republice už v roce 1961, a to jako kulisák.

Divadlo SKN (jak jsme říkali Sportovní Klub Neumann) hrálo vždy v létě v Ledeburské zahradě... a v šedesátém prvním se měla hrát úspěšná dramatizace „Tři mušketýři“ od R. Planchona. Jak v románu, tak v inscenaci je vévoda Buc-

kingham zavražděn v lázni. Na jevišti to byl sud, který byl velice robustní, a my, čtyři sluhové scény, jsme zavražděného Jirku Němečka v tom sudu odnášeli. Problém nastal, když jsme měli sud dostat do zahrady. Dekorace se nosily rovnou, širokou a pohodlnou cestou a pak dvířky, která jsou vstupem do podloubí a do hracího prostoru. A tady nastal problém, sud dvířky neprošel. Druhá možnost použít vchod pro diváky byla taky neprůchodná. Diváci chodili po úzkých schodech a úzkými chodbami asi dvě patra a mohutný sud neprošel ani tudy. Situaci nevyřešil jevištní mistr, ani inspektor provozu, ba ani výtvarník, ale vyřešili to kulisáci v čele s Hrabalem. Ten tenkrát navštívil v montérkách Vašeho velvyslance a ten nám povolil vstup na polské území. Pronesli jsme tedy sud „Polskem“ a přes zeď do Ledeburské zahrady.

Za odměnu jsme si po tomto výkonu zašli na jedno pivo do výčepu hospody u Schnellů, kde dal pan Hrabal výčepnímu pět korun, aby natočil hladinku. Dvanáctka tenkrát stála dvě devadesát. Bogan byl k čišníkům velkorysý i jako kulisák s průměrným platem... a mně dal zase lekci o pivu.

Petr Drholec

Z Québecu v Kanadě do Nymburka za Hrabalem

Nestává se často, že by za Hrabalem do Nymburka zavítal někdo ze zámoří. O to více mne potěšilo, že se mám stát průvodcem sympatické mladé dámy z Kanady. Sešli jsme se na náměstí a pak jsme, budu-li parafrázovat Hrabala, strávili poetické odpoledne v příjemném rozhovoru o Bohumilu Hrabalovi a samizdatu. Vydatně nám v tom pomáhala tlumočnice z francouzštiny Alžběta Bartáková.

Spisovatelka Alice Guéricolas-Gagné (narodila se v roce 1995 v Québecu, vystudovala literaturu na Universitě Laval).

O tom, proč přiletěla do Evropy, mi řekla: „Několik let jsem studovala literaturu. V roce 2021 jsem dokončila magisterské studium na téma *Příliš hlučná samota a kontext jejího vzniku – včetně jejího šíření v samizdatu. Během svého výzkumu jsem narazila na spoustu zajímavých témat nejen o Hrabalovi, ale především o českém samizdatu. Po svém pobytu v Praze v říjnu 2021, kde jsem navštívila knihovnu Libri Prohibiti, abych se dozvěděla víc, jsem napsala závěrečnou práci nazvanou „Bohumil Hrabal a poetika ničení – případ Příliš hlučné samoty“. Dokončila jsem ji v prosinci 2021. Zaujalo mě, jak je téma likvidace knih úzce propojené s tím, jak se samotná kniha dostávala do rukou čtenářů pomocí samizdatu v té době, kdy to nešlo jinak.*

Moje další práce se tedy věnuje samizdatu, protože to je mimořádně zajímavé téma.

Chci napsat, na základě všech příběhů, co jsem slyšela, román. Proto jsem se rozhodla uskutečnit cestu po střední Evropě, od listopadu jsem byla dva měsíce v Maďarsku a nyní měsíc v Praze. Mohu si to dovo-

Alice Guéricolas-Gagné a Alžběta Bartáková

lit díky stipendiu od organizace *Première ovation*, která financuje projekty pro mladé umělce v mém městě Québecu.

V Budapešti jsem se během svého pobytu setkala s lidmi, kteří se zabývali samizdatem např. s Gaborem Janským či Rosou Hodosan, navštívila jsem několik archivů. Z posbíraných poznatků a dokumentů se v budapeštské *ISBN Books+Gallery* uskutečnila výstava „*Papírové vory – pátrání po samizdatové literatuře*“.

Nyní, když jsem v Praze, dělám podobnou práci, setkávám se s lidmi, studuji v ar-

chivech a také připravuji výstavu, která se uskuteční v březnu.

Cílem mé práce je sesbírat co nejvíce materiálu pro můj román.“

Alice mne zahrнула spoustou otázek – zajímala ji samotná osobnost Bohumila Hrabala, jeho vztah k Nymburku a vztah Nymburka k němu, obraz Nymburka v jeho díle, ale musel jsem jí i vyprávět o svých setkáních s Hrabalem a jeho dílem.

Jak už jsem řekl, bylo to velmi poetické odpoledne.

Honza Řehounek

Alice s návštěvníkem výstavy

Výstava o hledání

V pátek 10. března se ve studentské galerii Sklad M1 na Praze 7 uskutečnila vernisáž výstavy *Bon voyage en Bohème et n'oublie pas d'écrire !*, na níž Alice Guéricolas-Gagné představila výsledky svého pátrání po stopách samizdatové kultury v paměti střední Evropy. Autorka expozici pojala jako undergroundovou dílnu, či svého druhu spíž plnou dokumentů-ingrediencí, z nichž některé později přimíchá do své práce na román. Výstavu zahájil bývalý disident Petr Pospíchal. Návštěvníci mohli po prohlídce výstavy zanechat vzkaz – stylově na psacím stroji.

Nymburské střípky na výstavě

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábitel, duben 2023. Registrace: MK ČR E 10887. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechlapská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Tiskárna Boftisk, Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.boftisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.